

Regeringens proposition

1981/82: 54

om fortsatt giltighet av lagen (1979:103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång;

beslutad den 22 oktober 1981.

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

BIRGIT FRIGGEBO

CARL AXEL PETRI

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att lagen (1979:103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång får fortsatt giltighet till utgången av år 1982.

Förslag till

Lag om fortsatt giltighet av lagen (1979:103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång

Härigenom föreskrivs att lagen (1979:103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång, vilken enligt lag (1980:909) gäller till utgången av år 1981, skall ha fortsatt giltighet till utgången av år 1982.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1981-10-22

Närvarande: statsrådet Friggebo, ordförande, och statsråden Dahlgren, Johansson, Wirtén, Andersson, Boo, Petri, Eliasson, Elmstedt, Ahrland, Molin

Föredragande: statsrådet Petri

Proposition om fortsatt giltighet av lagen (1979:103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång

Den 1 april 1979 trädde lagen (1979:103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång i kraft. Syftet med lagen är att man skall pröva möjligheterna att genom användning av telefon åstadkomma en billigare, snabbare och smidigare handläggning av mål vid allmän domstol. Lagen är tillämplig på de allmänna domstolar som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, domstolsverket bestämmer. Genom förordningen (1979:104) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång har regeringen förordnat att försöksverksamhet får inledas vid Göta hovrätt, hovrätten över Skåne och Blekinge, avdelningarna 4 och 5, Handens tingsrätt, Stockholms tingsrätt, avdelningarna 2 och 19, Gotlands tingsrätt, Värnamo tingsrätt, Kristianstads tingsrätt, Malmö tingsrätt, avdelningarna 5 och 6, Trollhättans tingsrätt, Sunne tingsrätt, Haparanda tingsrätt och Piteå tingsrätt.

Lagen medger att parter får utföra sin talan och höras per telefon vid sammanträden för muntlig förberedelse i tvistemål enligt 42 kap. 10 och 12-14 §§ rättegångsbalken (RB), huvudförhandling i förenklad form i tvistemål enligt 42 kap. 20 § andra stycket RB, sammanträde enligt 5 § lagen (1974:8) om rättegången i tvistemål om mindre värden (småmålslagen) och huvudförhandling i brottmål, i vilka det inte finns anledning att döma till annan brottspåföljd än böter. Vidare öppnar lagen möjlighet att i brottmål och tvistemål höra vittnen och sakkunniga per telefon. Detsamma gäller förhör i brottmål med målsägande som hörs i anledning av åklagarens talan. Lagen är tidsbegränsad och gäller efter förlängning (prop. 1980/81:14, JuU 11, rskr 33, SFS 1980:909) till utgången av år 1981.

Genom den nyss nämnda förordningen ålades domstolsverket att fortlöpande följa försöksverksamheten och meddela behövliga föreskrifter, an-

visningar och råd. Enligt förordningen åligger det de domstolar som deltar i försöksverksamheten att lämna domstolsverket de uppgifter som verket begär för att verksamheten skall kunna utvärderas.

Försöksverksamheten, som förutsätter tillgång till en specialtillverkad telefonutrustning, beräknades komma i gång i samband med lagens ikraftträdande men försenades på grund av bl.a. tekniska svårigheter. Först i april 1980 hade all utrustning installerats.

Av en lägesrapport från domstolsverket som kom in till justitiedepartementet den 23 januari 1981 framgår att telefonerna kommit till mindre användning än väntat. Endast Handens tingsrätt hade använt dem så mycket att installationskostnaderna hade sparats in. Användningen vid övriga försöksdomstolar varierade kraftigt. Några av domstolarna hade knappast alls använt utrustningen. Enligt domstolsverkets uppfattning fanns det flera orsaker till det ringa utnyttjandet, bl.a. ovana hos domstolarna vid utrustningen och bristande kännedom hos åklagare och advokater m.fl. om möjligheterna att använda telefon i rättegång. Enligt verkets mening talade mycket för att användningen skulle komma att öka under år 1981.

Domstolsverket har den 30 september 1981 gjort en framställning till justitiedepartementet om förlängning av försöksverksamheten. Enligt framställningen uppgår antalet mål där telefoner använts under perioden den 1 januari — den 1 september 1981 till 82. Verket avser att under december 1981 avge en utförligare rapport över hur försöksverksamheten har utfallit. Verket erinrar emellertid om att frågan om lagstiftning rörande telefonanvändning i rättegång f.n. övervägs av rättegångsutredningen (Ju 1977:06). Det skulle enligt verket vara mindre lämpligt att de tolv domstolar, som med anledning av försöksverksamheten har fått särskild utrustning installerad, skulle behöva återlämna den eller upphöra med att använda den i avvaktan på en eventuell lagstiftning på området. Även om användningen ligger på en relativt låg nivå, har flera av de domstolar som använder telefon i rättegång uttryckt en positiv inställning till användningen.

I likhet med domstolsverket anser jag att försöksverksamheten med användning av telefon i rättegång bör fortsätta i avvaktan på ett slutligt ställningstagande när resultatet av rättegångsutredningens arbete föreligger. Försöksverksamheten bör lämpligen förlängas med ett år. Jag förordar sålunda att lagens giltighetstid förlängs till utgången av år 1982.

Som domstolsverket har anfört finns flera förklaringar till att möjligheten att använda telefon i rättegång hittills har utnyttjats i relativt ringa omfattning. För att försöksverksamheten skall ge ett så bra underlag som möjligt för det slutliga ställningstagandet är det angeläget att domstolsverket och försöksdomstolarna fortlöpande ger information, inte minst till parter och ombud, om de möjligheter till kostnadsbesparingar och effektivisering av verksamheten som användningen av telefon i rättegång kan ge.

Den fråga som omfattas av propositionen är enligt min mening av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta ett inom justitiedepartementet upprättat förslag till

lag om fortsatt giltighet av lagen (1979:103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

